

EUROPEAID/129783/C/SER/multi

FWC COM 2011 Lot 1: Tüm sektörlerde çalışma ve teknik yardım

Talep numarası 2014/352216 – 2. Versiyon

YÖNETİCİ ÖZETİ

İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Türkiye'ye Yapılan AB Yardımının Değerlendirilmesi

Takım: Lothar Lissner
Seckin Hekimoglu

Teslim Tarihi: 2 Kasım 2015

Bu proje Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmiştir

Business and Strategies Europe

Konsorsiyumu tarafından uygulanan bir projedir

YÖNETİCİ ÖZETİ

Değerlendirmenin Amacı

Bu değerlendirme, IPA Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma Bileşeni kapsamında yer alan IPA değerlendirme programı bağlamında formüle edilmiştir. Bu değerlendirme çalışması üç temel amaca hizmet etmek için tasarlanmıştır:

- Komisyonun iş yerlerinde çalışanların iş sağlığı ve güvenliğinin artırılmasına yönelik verdiği desteğin kapsamının bütünüyle değerlendirilmesinin ortaya koyulması;
- Türkiye'ye yapılan yardım ile ilgili olarak AB seviyesindeki karar alma süreçlerine geri bildirim yapılması. Değerlendirme, mevcut İş Sağlığı ve Güvenliği Stratejisi ve Gösterge Programı ile gelecekte uygulanacak programların uygulaması için önemli bir yere sahiptir;
- AB'nin Türkiye ve benzer ülkelerle yaptığı işbirliği kapsamında kullanabileceği önemli dersler çıkarılması.

Değerlendirmenin amacı, Türkiye'deki iş sağlığı ve güvenliği sisteminin ayrıntılı olarak incelenmesi değildir. Fakat görüşme yapılan kişilerin fikirlerinin ve beyanlarının ve değerlendirme sonuçlarının daha iyi anlaşılması için iş sağlığı ve güvenliği sistemine dair bazı bilgiler bu rapora dahil edilmiştir. Ayrıca, beş AB yardım projesinin yeniden açık bir şekilde değerlendirilmesinde bu değerlendirmenin amaçları arasında yer almamaktadır. AB destek projeleriyle bağlantılı değerlendirme kısmının amacı bu projelerden "alınan dersleri ve AB yardımının sonraki aşaması için verilen tüm tavsiyeleri" ortaya koyabilecek ortak özelliklerini tanımlamaktır.

Metodolojik Yaklaşım

Değerlendirme, iş sağlığı ve güvenliği konusunda AB desteğinin uygunluğunu, etkinliğini, verimliliğini, etkisini, sürdürülebilirliğini ve kattığı değeri incelemek amacıyla tasarlanmış ve uygulanmıştır.

Seçilen iki metodolojik yaklaşım olan masa başı araştırma ve yüzyüze yapılan görüşmeler, gerekli olan bilginin toplanması ve derlenmesi için kullanılmıştır. Bulgular dört farklı tür belgeden elde edilmiştir: a) proje raporları (başlangıç raporu, ara rapor, nihai rapor); b) harici denetim takımlarının hazırladığı denetleme raporları; c) görüşmelerden elde edilen fikirler ve beyanlar; d) Türkiye'deki iş sağlığı ve güvenliği durumuna ilişkin temel belgeler.

İkinci önemli bilgi kaynağı, bilgi toplamak ve paydaşların fikirlerini ve görüşlerini öğrenmek için yapılan yarı yapılandırılmış yüz yüze yapılan görüşmelerdir. Derinlemesine ve yarı yapılandırılmış görüşmelerin formatı, Türkiye'deki iş sağlığı ve güvenliği sistemi bağlamında iş sağlığı ve güvenliği sistem ve uygulamaları ve çalışma koşulları ile ilgili kişisel algıları öğrenme amacını taşımaktadır. Yüz yüze yapılan görüşmeler, cevap verilmeyen soruların sayısını en az indirmek ve toplanan verilerin kalitesini artırmak istendiği durumlarda genellikle en iyi veri toplama şekli olarak kabul edilmektedir.

Tüm görüşmeler kıdemli ve kıdemsiz uzmanlar tarafından yapılmıştır. Görüşmeler İngilizce veya Türkçe olarak yürütülmüştür; Türkçe yapılan görüşmeler yerel değerlendirme uzmanı tarafından İngilizceye tercüme edilmiştir. Araştırma değerlendirme soruları yarı yapılandırılmış görüşmeler için bir ankete dönüştürülmüştür. Anketin yarı yapılandırılmış kısmına ek olarak, fikirlerin ve yorumların öğrenilmesi için açık uçlu sorulara da yer verilmiştir.

Ankara, Kocaeli ve Kayseri illerinde 30 farklı paydaş ile yapılan 39 görüşmelerde, 85 kişi ile görüşme yapılmıştır.

Tablo 1: Görüşmeler, görüşülenler ve bölgesel dağılım

	Toplam	Ankara	Kocaeli	Kayseri
Görüşme Sayısı	39	23	7	9
Görüşülen Kişi Sayısı	85	62	12	11

Görüşmelerin ayarlanmasında önemli zorluklar yaşanmamıştır; görüşme yapılmak istenen kişiler genellikle görüşmeye katılmayı reddetmemişlerdir. Görüşme yapılacağı öngörülen birkaç kişi görüşme tarihinde müsait olamamıştır. Görüşme yapılan kişilerin çok az bir kısmı birden fazla proje hakkında bilgiye sahiptir. Bu kişiler

genellikle ÇSGB’de (İSGGM, İSGÜM) veya daha büyük kurumlarda çalışan, birden fazla projede yer almış yada bu projeler hakkında yeterli bilgiye sahip olan kıdemli uzmanlardır.

Genişleme Ortamı Kapsamında Türkiye’de “İş Sağlığı ve Güvenliği” konularında AB Destek Projeleri

Türkiye, 2002 yılından bu yana farklı araçlar kanalıyla (Türkiye için katılım öncesi mali yardım, IPA ve IPA II) AB’den katılım öncesi yardım almaktadır. AB istihdam ve sosyal politika alanında iş yeri sağlığı ve güvenliği konusunda AB müktesebatının aktarılması, uygulanması ve yürütülmesi Türkiye’nin katılımın sürecinde önemlidir. Türkiye, IPA’nın uygulanmasından önce katılım öncesi mali yardım kapsamında İstihdam ve Sosyal İşler alanında mali yardım almıştır. IPA’nın 2007-2013 program dönemi için kabul edilmesinden sonra iş sağlığı ve güvenliği I. Bileşenin konusu olmuştur, örneğin İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sektörel Operasyonel Programı (İKGOP) 2014-2020 program dönemi Eylem I: İstihdam, Faaliyet I.I: Düzgün İş Destekleme altında iş sağlığı ve güvenliği konularını kapsamaktadır.

Bu bağlamda, Avrupa Birliği ilgili alanlarda yaşanabilecek sorunlarla mücadele etmek için aşağıdaki tabloda gösterilen projeleri finanse etmiştir.

Tablo 2: Beş büyük AB Yardım projesinin başlığı, yararlanıcıları ve süresi

Başlık	Yararlanıcı	Süresi
Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme – ISAG	İSGGM İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma Geliştirme Enstitüsü İSGÜM, İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi (ÇSGB), Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)	01/2004 – 01/2006
Türkiye’de İş Sağlığı ve güvenliğini Geliştirme – II. Aşama (ISAG II)	İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma Geliştirme Enstitüsü İSGÜM, İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi (ÇSGB)	2008
İş Teftiş Sisteminin Geliştirilmesi – ILIS	İTK, İş Teftiş Kurulu Başkanlığı (ÇSGB) Ortak Birlikler	01/2008 – 07/2009
İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi Müdürlüğü Bölgesel Laboratuvarların Güçlendirilmesi Projesi (İSGÜM) – İSGLABTEK	İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü / İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma Geliştirme Enstitüsü İSGÜM (ÇSGB)	02/2010 – 02/2012
Çalışma Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi Projesi - İSGİP	İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (ÇSGB)	01/2010 – 02/2012

Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Arkaplanı

Görüşmelere katılanların büyük çoğunluğu Türkiye’deki iş sağlığı ve güvenliği sisteminin ve altyapısının son on yıl içerisinde oldukça geliştiğini belirtmişlerdir. Bu değerlendirme görüşme yapılan gruplar arasında çok az değişiklik göstermiştir. Birçok AB yönetmeliği Türkiye’deki mevzuat için model olarak kullanılmıştır; birçoğu çok az değişiklik yapılarak kabul edilmiştir. Bu konudaki önemli bir adım 6331 numaralı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasasının 2012 yılında kabul edilmesidir. Bu kapsamlı yasa 2015 yılı Mart ayında yenilenmiştir (27.03.2015 tarihli ve 6637 sayılı yasa). Öte yandan 6331 numaralı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası iş sağlığı ve güvenliği yasası tam olarak yürürlüğe girmemiştir.

Mevzuat süreci ile ilgili en büyük muhalefet, kurumlardaki ve mesleki önleme hizmetlerindeki sağlık ve güvenlik çalışanlarının nitelikleri, rolleri ve etkileri üzerine odaklanmıştır. Profesyonel kurumlar iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin denetiminin kaldırılmasını ve özelleştirilmesini, denetleme kurumunun eksikliğini ve sivil toplumun etkisinin azalmasını eleştirmektedir; örneğin işyeri hekimlerinin eğitim düzenlemeleri. Dahası KOBİ’ler için işveren dernekleri, ticaret odaları ve sendikalar gibi birçok sosyal ortak iş sağlığı ve güvenliği konusunda oldukça sınırlı kapasiteye sahiptir. Buna ek olarak, değerlendirme ekibi Türk sendikalarının ve işveren kurumlarının iş sağlığı ve güvenliği konusunda ILO’nun yapmış olduğu düzenlemelere ilişkin resmi açıklamalarını değerlendirmiştir. Bu açıklamalar görüşmelerden elde edilen bulguları desteklemiştir.

Mevzuata ilişkin temel kaygılardan bir tanesi yasanın etkili bir biçimde uygulanmasıdır. Etkili uygulama firmalardaki veya harici önleme hizmetlerindeki çalışanların iş sağlığı ve güvenliği kapasitelerine büyük ölçüde bağlıdır, örneğin vasıf, motivasyon, bilgi ve farkındalık. Son 10 yıl içerisinde, bu kapasitenin artırılması ile ilgili olarak ayrıntılı birçok yasal değişiklik yapılmıştır, örneğin eğitim süresi ve kalitesi, sertifika programları, belirli vasıfların ruhsatlandırılması, muafiyetler, firma başına düşen iş sağlığı ve güvenliği personeli sayısı, risk sınıflarının tanımlanması.

Ayrıca, mevzuatın kapsamı, sektöre, istihdam durumuna ve cinsiyete bağlı olarak çok büyük farklılıklar gösteren ve toplam işgücünün üçte biri civarında olan kayıt dışı işçilerin sayısının fazla olması sebebi ile oldukça sınırlıdır. Dahası, mesleki kazaların ve hastalıkların denetlenmesi ve raporlanmasına ilişkin sistemin kör noktaları bulunmaktadır. Uluslararası oranlarla karşılaştırıldığında Türkiye'nin iş kazaları oranı oldukça düşük görünmektedir.

Projelerin uygunluğu ve etkisi

Projelerin uygunluğu paydaşlarla yapılacak istişareler de dahil olmak üzere kapsamlı planlama ve hazırlık süreçleri ile doğrulanabilir ve garanti altına alınabilir. Yasal konular ve kamu hizmetlerine odaklanılmasının sebebi ÇSGB ve departmanları ve İş Teftiş Kurulu Başkanlığı (İTKB), İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi (İSGÜM) gibi ana yararlanıcıların isteği sebebiyle oluşmuştur. Kamudaki altyapı için uygunluğu oldukça yüksektir; hedef grupların günlük uygulamaları için uygunluğu ise daha düşüktür. Bu durum önceki denetleme raporlarındaki B notunu açıklamaktadır (A= çok iyi; B =iyi; C= problemlili; D=çok yetersiz).

Belirli bir etki kamu altyapısında görülebilir; örneğin ÇSGB içerisindeki İSGGM ve İSGÜM laboratuvarlarının gelişimi. ÇSGB'nda görevli olan birçok iş sağlığı ve güvenliği uzmanı kendi kişisel gelişimlerinin ve mevzuatta yaşanan gelişmelerin AB yardım projeleri sayesinde ilerlediğini belirtmiştir. Mevzuat konusunda ulusal ve uluslararası uzmanlara proje ağı sayesinde kolaylıkla ulaşılabilmiştir ve mevzuatın geliştirilme süreci önemli ölçüde hızlanmıştır. Ayrıca, bu projeler ÇSGB, İSGÜM ve TİSK gibi daha büyük istihdam örgütlerinde iş sağlığı ve güvenliği yapılarının oluşturulmasına yardımcı olmuştur.

Daha uzun ve geniş inceleme gerektiren diğer alanlar – tüm bölgelerde bulunan kurumlarda insan kapasitesi artırımı veya tüm sektörlerde sağlık ve güvenlik alanında farkındalık artırma – AB yardım projelerinden daha az etkilenmiştir. Değerlendirme takımı bu projelerin sanayi odalar, ticaret odalar, esnaf odaları veya kurum seviyesindeki etkisini tespit edememiştir.

Etkililik

Proje raporlarından, denetleme raporlarından ve görüşmelerden alınan çıktılara göre kurum içi kapasite arttırma gibi projenin belirli hedeflerine genellikle ulaşılmıştır. Proje aktivitelerinin odak noktasında daha geniş hedef gruplar bulunduğu - örneğin firmalar, sektör birlikleri, iş sağlığı ve güvenliği uzmanları ve sosyal ortaklar için bilgi transferi veya farkındalık artırımı - beklenen sonuçlara ulaşılması gittikçe daha zor olmuş ve bazı durumlarda da bu sonuçlara ulaşamamıştır.

Bu hedef gruplarının gönüllü katılımları için ikna edilmesi gerekmiştir ve bu durum diğer iş paketlerine oranla daha az tahmin edilebilir bir durumdur. Yasal ve kurumsal hedeflere ulaşılması durumu gerçek bir başarıdır; fakat etkili bir uygulamanın anahtarı daha önce belirtilen hedef gruplar ile etkili bir iletişimdir. Yararlanıcıların doğrudan etkisi altında olmayan bir ortamda bu tür hedeflere ulaşmadaki bu tür zorluklar, ileride ihtiyaç duyulacak olan "mikro-yönetim" gibi katı proje planlama yöntemleri ile birlikte göz önüne alınmalıdır.

Verimlilik

Projelerin operasyonel kısımlarına katılan tüm görüşme yapılan kişiler, proje bütçelerinin yeterli olduğunu belirtmiştir. AB yardım projesinde niceliksel bütçe problemi yaşanmamıştır. Arızı bütçenin kullanımında bazı bürokratik zorluklardan bahsedilmiştir. Daha büyük problemler personelden kaynaklanmıştır. Takım liderlerinin ve anahtar uzmanların değişimi birçok durumda projenin ilerleyişini yavaşlatmıştır.

Tutarlılık

Projenin amaçları ve AB hedefleri arasında tutarlılık kesinlikle garanti altına alınmıştır (hibeci-alıcı tutarlılığı). Tüm projelerde kapasite artırımı (insan ve altyapı) ve AB Sosyal Politikaları ve İstihdam gerekleri ile uyumlu olarak iş sağlığı ve güvenliği alanında yasal ve kurumsal uyuma hedeflemiştir.

Farklı kamu kurumları arasındaki koordinasyon önemli bir problem olarak belirtilmiştir; örneğin İş Teftişi Kurulu ile İSGGM (ÇSGB departmanı) arasındaki koordinasyonun çok sınırlı olduğu görülmektedir. Ayrıca, İTK ve SGK arasındaki koordinasyonun, iş yerlerinde yaşanan iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin olayların denetlenmesi konusunda yetersiz olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bir diğer konu ise projede yer alan kamu kurumları ile bilgi ve iletişim teknolojileri bileşenleri arasındaki koordinasyondur. Bilgi ve iletişim teknolojileri gerektiren eylemler ve projeler çeşitli alanlardaki mevzuatın uyum yetersizliğinden dolayı uygulamada sorunlar yaratabilir.

Tutarlılık değerlendirmesi farklı kamu kurumları arasında işbirliği gerektiği durumlarda eksikler ortaya koymuştur. Kapsamlı proje planlama aşamasında, tutarlılık beklenilmektedir ve genellikle sağlanmıştır; çok sayıda tekil bileşen yetersiz bağlantılar sebebi ile tutarlılıkta azalma yaratabilir.

Sürdürülebilirlik

Sürdürülebilirlik değerlendirmesi, projenin bitiminden sonra zayıf denetleme yüzünden yetersiz kalmıştır. Hangi çıktılar, rehber dokümanların projelerin bitiminden kaç ay veya kaç yıl sonra kullanılmaya devam ettiği tam olarak bilinmemektedir ve aynı şekilde paydaşlar veya hedef grupların proje dahilindeki desteği olmadan hangi faaliyetlerin devam ettirildiği bilinmemektedir; örneğin firmalardaki iş sağlığı ve güvenliği yönetimi. Bu durumda daha uzun sürdürülebilirlik denetlemesi gerekmektedir.

Daha geniş hedef gruplar üzerindeki etkiyi ölçmek kolay olmamıştır. Sürdürülebilir çıktılar, personelin genişlemesi, başarılı yasal ve düzenleyici faaliyetler veya daha kaliteli altyapı ve ekipman gibi yararlanıcıların koruması altındaki gelişmeler kolaylıkla görülebilmektedir. Gelecekte uygulanacak projeler için eğitim faaliyetlerinin mi yoksa altyapı sağlanmasının mı (örneğin ekipmanlar) daha sürdürülebilir etkisi olacağına dikkat edilmesi gerekir.

AB Katma Değeri

Katılım süreci Türkiye'nin Avrupa İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı sistemini ve temel uygulamalarını genişletmiştir; örneğin risk değerlendirmesi iş güvenliği ve sağlığına ilişkin mevzuatın ve uygulamaların anahtar unsurudur. Dahası, AB yönergelerinin prensipleri ve içeriği Türk mevzuatı için bir model olarak kullanılmıştır. Bu gelişme hukuk sistemlerinin uyumlu hale gelmesinde önemli bir adımdır. Yabancı uzmanlardan gelen girdiler Türk paydaşlara yabancı pratik deneyimleri daha hızlı kullanma şansı vermiş ve bilinen eksikliklerden ve güçlüklerden kaçınılmasına olanak sağlamıştır. Ayrıca uluslararası deneyimden etkili bir biçimde öğrenim sağlanmasına yardımcı olmaktadır.

Edinilen dersler ve öneriler: Projeler nasıl yürütülmelidir?

Büyük ve karmaşık proje hazırlıkları yararlanıcıların ön seçimini de beraberinde getirmektedir. Devlet kurumları planlama ve hazırlık sürecine oldukça dahil olurken diğer paydaşlar ise yalnızca yürütme kurulu üyeleri olarak bu sürece katılmışlardır.

Bir projenin hazırlık aşaması ve başlaması arasında çok uzun süre geçmiştir (iki veya üç yıl civarında).

Bu sırada örgütlenmede (yönetim), mevzuatta veya planlanan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde zorluklar çıkarabilecek mevcut ihtiyaçlarda değişiklikler meydana gelmiştir

ISAG proje ekibi proje planlama ve tasarım sürecini "çok karmaşık, çok geniş ve çok kapsamlı" olarak tanımlamıştır (ISAG Final Raporu, sy 55). Onlar için proje tasarımı birbiri ile bağlantılı ve çakışan çok fazla faaliyet içermektedir. Bu durum karmaşa ve yanlış anlama riskini artırır

Bilgi ve iletişim teknolojileri faaliyetleri içeren ve farklı kamu kurumlarının koordinasyonu ve katkısını gerektiren projeler uygulama aşamasında riskler taşımaktadır.

Projelerin birçoğunda Proje Koordinasyon Birimi üyeleri değişmiştir. Bazı görüşme yapılan kişiler bu tip değişimlerin uygulama problemlerine yol açtığını bildirmişlerdir.

Faaliyetlerde ve iş planında yer alan değişiklikler açısından ihale biriminin esnekliğinin az olması yeni durumlara adapte olmayı güçleştirebilir. Bütçede arazi kullanımlar çok bürokratik ve bütçenin bazı kısımlarının kaybına sebep olmaktadır

Yararlanıcının personelinin seyahat masrafları, yararlanıcı yeterli ödeneklere sahip olmadığı için sorun yaratmıştır. Bu durum bütün projelerde bir sorun olarak ortaya çıkmıştır.

CV'lere dayanarak uzman seçimi yapılması yararlanıcı açısından yeterli değildir, kişisel mülakatlar yapılması önerilmektedir. Konsorsiyum ihalede doğru uzmanları seçmektedir fakat başlangıç aşamasından sonra bu uzmanları daha az kalifiye ve muhtemelen daha az maaş alan uzmanlarla değiştirmektedir. Yararlanıcılar kazanan Konsorsiyumun seçimine dahil olmuş ve değerlendirme komitesine katılmışlardır.

Projelerin hiçbiri proje bitim aşamasından sonra denetleme aracı oluşturmamıştır. Proje etkisinin değerlendirilmesi daha uzun sürdürülebilirlik denetimine ihtiyaç duymaktadır. Tüm projeler, sürdürülebilir etkisini proje bitiminden en az üç yıl sonrasına kadar denetleyen bir izleme sistemi kurmalıdır.

Edinilen dersler ve öneriler: Kim neyi yapmalı? - Gelecek projelerdeki aktörler

Özellikle yüksek risk ve düşük farkındalık sahibi sektörlerde "aracılar" vasıtası ile çok daha güçlü uygulama elde edilebilir. Burada bahsedilen "aracılar" ifadesi çalışanlara ve işverenlere İş Sağlığı ve Güvenliği konularında etkili ve pratik bilgiyi aktarabilen dernekler ve daha küçük kurumları kapsamaktadır.

Önceden tanımlanmış hedef gruplara yönelik iletişim birçok projede önemli rol oynamıştır, fakat niceliksel proje hedeflerine bazen ulaşamamıştır, örneğin eğitim seansları için hedeflenmiş katılımcı sayısı. İletişimin gelecek projelerin planlamasında daha büyük bir önceliğe sahip olması gerekmektedir. Eğer yasal süreç ile ilgili önemli görevler başlatılır ve geliştirilir ise hedef gruplara yönelik iletişim yaklaşımlarının seçilmesi ve tanımlanmasına ve bu grupları bu süreç içerisinde dahil etmeye büyük önem verilmelidir.

Önemli kamu kurumları kişisel kapasitelerini ve yetkinliklerini önemli ölçüde geliştirmişlerdir. Bir sonraki aşama farkındalığın düşük olduğu sektörlerde ve firmalara yüksek pratik etkisi olan ortakların yanısıra insan kapasitesinin geliştirilmesine odaklanmalıdır. Bu ortaklar firmalar, KOBİler, yerel veya profesyonel derneklerdir. Bu tip yaklaşımlara örnekler aşağıda verilmiştir.

Detaylı olarak anlamı:

- Gelecekte hazırlanacak projenin veya daha küçük projelerin kapsamlarının daha az karmaşık olacak şekilde kapasite artırma amaçlı planlanarak STK'lara yönelik olması.
- Sosyal diyalogun güçlendirilmesi
- Farklı seviyelerde İş Sağlığı ve Güvenliği uygulamalarına sahip olan gelişmiş ve daha az gelişmiş Türk firmaları arasındaki inceleme gezileri
- Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanları arasındaki ağın ve inceleme gezilerinin desteklenmesi. Karşılıklı bilgi alışverişinin sağlandığı ortamlar rehberlik ve en iyi uygulamaları kapsayan genel bilgileri sunabilmektedir.

Gelecekte hazırlanacak projelerde Türk uzmanların oranı daha da fazla olmalıdır. Türk uzmanların sağladığı avantaj Türkiye'deki iş sağlığı ve güvenliği sistemi ile ilgili bilgiye sahip olmaları ve aynı zamanda katılımcılarla aynı dili konuşuyor olmalarıdır. Bu durum özellikle farkındalık yaratma veya pratik İş Sağlığı ve Güvenliği örgütlenmesi gibi konuların önceliğe sahip olduğu durumlarda etkilidir.

Bilgi transferinin birçok bileşeni – iyi uygulamalar, iş sağlığı ve güvenliği konularında teknik beceriler ve deneyim veya mevzuat ve pratik uygulamaları – gelişmiş ve daha az gelişmiş Türk firmalar arasında örgütlenilebilir.

Uluslararası uzmanları davet etmek için de bazı sebepler bulunmaktadır. Uluslararası uzmanlar üç durumda davet edilmelidir:

- Çoğunluğu düşük farkındalık seviyesi olan sektörlere daha iyi iş sağlığı ve güvenliği mesajlarını verebilecek uzmanlardan oluşmalıdır;
- Avrupa'daki iş sağlığı ve güvenliği konusunda teori ve pratiğe sahip uzmanlar;
- Türkiye'de olmayan veya eksik olan uzmanlar.

Edinilen dersler ve öneriler: Ne yapılması gerekmektedir?

Görüşme yapılan kişilerin tavsiye ettiği konular

- Tarımda (özellikle mevsimlik işçilere odaklanarak) ve ormancılıkta iş sağlığı ve güvenliği. Tarım 2003 yılında İş Sağlığı ve Güvenliği kanunu kapsamında çıkarılmıştır.
- KOBİ'ler için iş sağlığı ve güvenliği (temel sorun alanı olarak birçok yerde belirtilmiştir).
- İşverenler ve birlikleri için iş sağlığı ve güvenliği; bu, daha önce belirtilen, ortakların düşük farkındalık, bilgi ve kapasite seviyeleri ile ilgilidir;
- Belirli iş türleri için eğitim tesisleri, simülasyon merkezleri (örneğin yüksekte çalışanlar için).
- Ekiman yenilenmesi / tamiri. Bu yüksek teknolojiye sahip ISGÜM ölçüm araçlarının maliyetli yükseltilmesi ile ilgilidir.
- Devlet memurları için iş sağlığı ve güvenliği. Devlet memurları belirli iş sağlığı ve güvenliği düzenlemelerinin dışında bırakılmaktadır;
- İş sağlığı ve güvenliği unsurlarının mesleki eğitim müfredatına ve mesleki yeterlilik sistemine dahil edilmesi. Bu teklif sıklıkla belirtilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimin her seviyedeki okulda verilmesi fikrine işaret etmektedir;
- En iyi uygulamalar hakkında bilgi sahibi olmak (Yurt dışı dahil), Türkiye'deki firmalar arasında bilgi alışverişinin sağlanması. Türkiye'de çok sayıda gelişmiş firma bulunmaktadır, örneğin sanayi bölgelerinde firmalar.
- AB - İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı dijital bilgi ve araçlarının kullanımına ilişkin güncel kaynaklara erişim için çevrim içi bilgi merkezi.
- Çalışanların aileleri ve yakın akrabalarını hedef alan iş sağlığı ve güvenliği için farkındalık yaratma amaçlı girişimler.

Analizlerimize ve bulgularımıza dayanarak, görüşme yapılan kişilerin fikirleri ve önerilerini de dikkat alarak değerlendiriciler aşağıdaki konulara öncelik verilmesi gerektiğini düşünmektedir:

- İş kazalarının ve hastalıklarının denetlenmesi ve kayıt altına alınması ve çalışma koşulları gelecekte alınacak olan tüm kararlar için bir tabanı oluşturması için geliştirilmelidir.
- İkinci taban mevcut durumun sistematik analizi ve iş sağlığı ve güvenliği personelinin (iç ve dış) nicel ve niteliksel kapasitesinin geliştirilmesi çabalarıdır.
- İş sağlığı ve güvenliği uzmanları arasındaki ağların, inceleme gezilerinin, bilgi kaynakları yaratımının desteklenmesi.

Bu yayının içeriğinden B&S Europe ve B&S Europe Konsorsiyumu'nun ilgili kontrattaki Uygulama Ortakları'na sorumludur ve içeriğin Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmaz.